

TADEUSZ DZIDO
Chodzież

Inwazje pasożytnicze przewodu pokarmowego broilerów w tuczu przemysłowym

Choroby przewodu pokarmowego drobiu wywołane przez pasożyty, stanowią w dalszym ciągu jeden z poważniejszych problemów i są przyczyną dużych strat w hodowli. Z dotychczasowych danych (3) z pasożytów przewodu pokarmowego najczęściej spotykanymi są nicienie: *Ascaridia galli*, którymi zaatakowane jest około 30% drobiu, *Heterakis gallinarum*, występującymi u 78–96% drobiu (4), oraz *Capillaria caudinflata* i *Capillaria annulata*.

Oprócz inwazji nicieni pasożytniczych ważnym problemem u drobiu są również schorzenia wywołane przez kokcidia. Badania nad rodzajem *Eimeria* u drobiu prowadzone przez Sołtysa (1), wykazały występowanie 5 gatunków: *Eimeria tenella*, *E. acervulina*, *E. brunetti*, *E. mitis* i *E. maxima*.

Celem doniesienia jest próba określenia rodzajów pasożytów występujących w przewodzie pokarmowym u młodych 8–10 tygodniowych kur w wielkim tuczu przemysłowym przy zachowaniu wszelkich warunków zoohigienicznych.

Materiał i metody

Materiał do badań stanowił kał 10 tyg. broilerów z dużej liczącej ponad 30 tys. sztuk fermy RSP A. W nowowytbudowanej fermie od dwóch lat przebywa okresowo 30 tys. kurcząt. Po każdym zejściu partii broilerów następował 4-tygodniowy okres przerwy, w którym to odbywało się gruntowne czyszczenie, bielenie i dwukrotne odkażenie całego obiektu 2% sodą kaustyczną i 2% kreoliną przez ekipę dezynfekcyjną PZWet. Następną partia 1-dniowych kurcząt wstawiana była do czystej i wydezynfekowanej fermy. Przyczynkiem do przebadania kału, były liczne upadki kurcząt z objawami: utraty apetytu, błądności, biegunek z naprzemiennymi zaparciami, wycudzeniem, nastroszeniem piór, opuszczeniem skrzydeł i zahamowaniem wzrostu. Badaniem sekcyjnym objęto część przewodu pokarmowego tj. jelito cienkie, grube i jelita ślepe, zwracając uwagę na rodzaj zmian anatomicznych. Stwierdzono rozpulchnioną i obrzękniętą błonę śluzową, nacieczoną elementami komórkowymi z licznymi wybroczynami. W treści jelit znaleziono liczne jaja pasożytów i kokcidia, co nasunęło podejrzenie ogólnego zarobaczenia. W tym celu pobrano do badania 1000 prób kału, co stanowiło 3% ogólnego stanu fermy i poddano badaniu metodą flotacyjną w nasyconym roztworze soli kuchennej. Jaja pasożytów znalezionych w kale obliczono wg klucza Willis-Szłafa.

Wyniki i omówienie

Na ogólną ilość 1000 sztuk badanych kurcząt stwierdzono zarażenie pasożytami u 734 sztuk, co stanowi 73,4%. Intensywność inwazji poszczególnymi gatunkami pasożytów podano w tab. 1.

Tab. 1. Wyniki badania kału 1000 szt. kurcząt.

Gatunek	Intensywność inwazji w poszczególnych próbkach kału					Razem
	—	+	++	+++	++++	
<i>Ascaridia galli</i>	644	132	176	47	1	356
<i>Heterakis gallinarum</i>	136	248	518	95	3	864
<i>Eimeria tenella</i> , <i>E. nekatrix</i> , <i>E. maxima</i>	769	137	94	—	—	231

Objaśnienie: — = brak pasożytów w kale; + = 1–10 jaj w polu widzenia; ++ = 11–25 jaj w polu widzenia; +++ = 26–50 jaj w polu widzenia; ++++ = ponad 50 jaj w polu widzenia.

Zwraca uwagę duża ekstensywność inwazji nicienia *Heterakis gallinarum* oraz znaczna ekstensywność inwazji u kurcząt pomimo ich młodego wieku (10 tygodni) oraz pomimo dobrych warunków zoohigienicznych fermy oraz racjonalnego żywienia.

Wnioski

1. Wyniki badań wskazują na konieczność przeprowadzania stałej kontroli parazytologicznej hodowanych broilerów.

2. Znaczna ekstensywność i intensywność inwazji pasożytniczych u broilerów, pomimo dobrych warunków chowu i żywienia, świadczy o braku skuteczności przeprowadzanej w pomieszczeniach dezynfekcji.

3. Rozpoznanie inwazjologiczne w dużych fermach broilerów, a następnie przeprowadzenie właściwego leczenia, powinno być jednym z pierwszoplanowych zadań służby weterynaryjnej.

Piśmiennictwo

1. Sołtys A.: Wiad. parazyt. 4–5, 533, 1964.
2. Pinkiewicz E.: Diagnostyka laboratoryjna chorób zwierząt domowych, 1968.
3. Stefański W.: Parazytologia weterynaryjna, t. I, PWN, 1968.
4. Wachnik Z.: Choroby drobiu, PWN, 1971.

Adres autora: lek. wet. Tadeusz Dzido, Chodzież, ul. H. Sawickiej 1, woj. Poznań.

Дзидо Т. — Паразитические инвазии желудочнокишечного тракта бройлеров выращиваемых в промышленных условиях.

Исследования провели в большой содержащей ок. 30 000 птиц ферме у 8–10 недельных бройлеров выращиваемых в хороших зоогиенических условиях. Установили присутствие: *Ascaridia galli* у 45,6% *Heterakis gallinarum* у 86,4% и кокцидии у 23,1% исследованных птиц. Установили тоже, что двукратная дезинфекция 2% каустической содой и креолином, после выведения бройлеров в период введением однодневных цыплят не предохраняла выращиваемых без сопрокосновения с внешней средой птиц от заражения остающимися в живых на территории фермы яйцами и личинками паразитов.

Dzido T. — **Parasitic invasions of the alimentary tract of broilers in the course of industrial fattening process.**

There have been examined the broilers at the age of 8—10 weeks on the farm containing more than 30000 birds. The birds maintained under good zoohygienic conditions revealed the presence of the following parasites: *Ascaridia galli* 45.6%, *Heterakis gal-*

linarum — 86.4%, *Coccidia* 23.1%. Although disinfection was carried out twice, i.e. the last after and before new cycle of production, and the birds were isolated from environmental conditions they were infested with eggs and larvae of parasites on the farm. Two per cent caustic soda and creoline did not give good results.

HENRYK MACIOLEK

Wstępne badania nad występowaniem nematodów żołądkowo-jelitowych w hodowli drobnotowarowej świń woj. łódzkiego

Instytut Fizjologii Zwierząt Wydziału Weternarii AR w Warszawie
Dyrektor: prof. dr J. MAZURCZAK

Nematodozy żołądkowo-jelitowe i wywołane przez nie choroby inwazyjne stanowią poważny problem w hodowli trzody chlewnej. Zagadnienie to ma szczególne znaczenie dla naszego kraju, w którym planuje się znaczny wzrost wieprzowej masy mięsnej. Nasilenie inwazji nicieni żołądkowo-jelitowych u świń jak wynika z doniesień (1, 2, 3, 6) na terenie Polski jest stosunkowo wysokie. Względny natury gospodarczej i epizootologicznej wysuwają schorzenia pasożytnicze na czoło aktualnych problemów hodowli wielkostadnej szczególnie u trzody chlewnej (11).

W Polsce do tej pory przeprowadzono wycinkowe badania w gospodarstwach uspołecznionych, które dotyczyły zarobaczenia świń na terenie województwa krakowskiego (9), zielonogórskiego (2) oraz warszawskiego (3) i wykazano obecność nicieni przewodu pokarmowego u około 90%.

Jak wynika z dostępnego piśmiennictwa tylko nieliczni autorzy dokonali analizy strat wywołanych przez nicienie żołądkowo-jelitowe i to w gospodarce uspołecznionej (2, 3, 6, 9), natomiast brak doświadczeń o robaczycach u świń hodowanych w gospodarce drobno-towarowej, która aktualnie stanowi ponad 84%.

W niniejszym doniesieniu pragnę zwrócić uwagę na najczęściej występujące na terenie województwa łódzkiego nicienie przewodu pokarmowego trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych.

Materiał i metody

Badania przeprowadzono w czasie jesienno-zimowym na swniach mieszańcach, klinicznie zdrowych w wieku od 10 do 14 tygodni. Zwierzęta badane były obu płci, dotknięte inwazją nicieni żołądkowo-jelitowych pochodzącą z zarażenia naturalnego w gospodarstwach indywidualnych. W określeniu poszczególnych gatunków występujących pasożytów przewodu pokarmowego do badania użyto 1253 sztuk świń pochodzących ze 177 miejscowości należących do 8 powiatów województwa łódzkiego.

Ekstensywność inwazji ustalano na podstawie ogólnie przyjętych badań koprologicznych przy stosowaniu metody flotacyjnej Fulleborna. Kał pobierano w godzinach rannych od każdego zwierzęcia z prostnicy losowo z badanego koca. Do badania od jednego zwierzęcia używano około 5 do 10 gramów kału pobranego z różnych miejsc próby. Intensywność inwazji określano na podstawie liczby jaj stwierdzonych pod szkiełkiem nakrywkowym przyjmując następującą skalę oceny: pojedyncze (do 10 jaj = +), średnio liczne (11—25 jaj = ++), liczne (26—50 jaj = +++), oraz bardzo liczne (50 jaj = ++++).

Badana trzoda chlewna przebywała w różnych chlewniach o przewodzie głębokich na grubej warstwie obornika bez odpływu gnojówki, żywiona tradycyjnym sposobem ogólnie przyjętym w indywidualnym systemie hodowli. Świnie badane zakupywano dla tuczu przemysłowego od indywidualnych rolników na spędach organizowanych przez GS Samopomoc Chłopska z poszczególnych powiatów.

Wyniki i omówienie

Badaniem koprologicznym ustalono, że zwierzęta użyte do badania były dotknięte w znacznym stopniu mieszaną inwazją nicieni żołądkowo-jelitowych o przewodzie takich gatunków jak: *Ascaris suum*, *Oesophagostomum sp.* oraz *Trichocephalus suis*. U pojedynczych świń stwierdzono *Strongyloides sp.* Jak wynika z poczynionych obserwacji ekstensywność zakażenia oraz zachowanie proporcji inwazji mieszanych są odmienne dla każdego badanego powiatu (tab. 1). Intensywność inwazji stwierdzanych pasożytów oceniono jako średnio liczne to jest od 11—25 jaj = ++. Jelitowe helminthozy świń, a w szczególności wywołane przez nicienie *Oesophagostomum sp.* i *Ascaris suum* stanowiły dotychczas poważny problem zarówno dla hodowców indywidualnych jak i dla tuczu przemysłowego. Badania Kozłowicza (5) wykazały, że pasożyty (nicienie) przewodu pokarmowego swoim działaniem uszkadzają błonę śluzową żywiciela (świni) powodując jej przewlekłe zapalenia doprowadzające w 70% przypadków najczęściej do jej zaniku. Tego rodzaju powstałe zmiany anatomo-